

Ontwikkelingsdagboek

Levensbeschrijving
van
Gerhard Willem Karel Hugenholtz

Geboren
25 december 1889 te Zuid Beyerland
Prov. Zuid-Holland

Door zijne Moeder
Z. Beyerland 5 Febr. 1890

25 februari 1890

Op Woensdag 25 Dec 1889, 's morgens te 7 uur werd ons tweede zoontje, Gerhard, geboren in tegenwoordigheid van zijne vader, grootmoeder Geesink, Dr. Groeneveld de Kater¹ van Klaaswaal, en de baker Mej. A. Sibbes. Het was een lief, mollig jongetje met aardig donker haar. Na 5 dagen door mij gevoed te zijn geworden, moest hij de flesch met koemelk krijgen, wat tot nog toe best gaat.

13 Maart

Gerhard groeit goed en gebruikt zijn flesch melk met smaak. Hij lacht vriendelijk als men hem streelt of toelacht en ligt soms tevreden in de wieg met zijn handjes om zich heen te slaan. 's Nachts wordt hij nogal eens een enkele keer wakker, maar gebruikt in de laatste week toch dan geen flesch meer. Zondag 19 maart hij in de kerk van Zuid-Beyerland gedoopt door zijn vader.

24 Maart

Gerhardje ligt op het oogenblik in zijn wiegje met zijn handjes te spelen en begint zijn kopje te bewegen naar die richting, vanwaar hij een geluid hoort komen. Af en toe brengt hij een geluid van vergenoegdheid voort, alsof hij ligt te praten.

6 Mei

Vanmorgen ben ik met Gerhardje voor het eerst buiten geweest om hem van het heerlijke weer te laten genieten. Hij groet goed, en gebruikt nu eiwit bij zijn water en melk. Vriendelijk lachend ligt hij in zijn wiegje rond te kijken, en volgt met zijn oogjes de personen die hem toelachten, of ook wel een rammelenden sleutelbos etc.

29 Juni 1890

Gerhardje groeit lief, en is vooral gedurende den dag goed tevreden. Hij lacht tegen een ieder en ook tegen zijn broertje met wien hij af en toe speelt. Met mijn vriendin, Agnes Kirberger, was hij spoedig op een vriendschappelijken voet en zat gaarne op haar schoot en speelde met een harlequin, dien ze voor hem had meegebracht. Soms wordt hij driftig en windt zich dan hoe langer hoe meer op, totdat hij eindelijk vanzelf tot bedaren komt. Een enkele maal komt hij eens uit, maar het weer is meestal te ongunstig. (???) ligt hij op een kussen naast mij te spelen in de huiskamer en kijkt mij telkens vriendelijk lachend aan.

25 Augustus

¹ Cornelis Groeneveld de Kater (1857-1891)

Gerhard heeft zijn eerste tandje gekregen, waardoor hij wat onrustig is geweest, maar overigens heeft er niet veel door geleden. Hij speelt soms met een sleutelbos of stuk papier en ligt dikwijls lachend te kijken in zijn wiegje. Tegenover vreemden is hij eenkennig.

10 November

Gerhardje speelt nu meer overdag en volgt de honden met zijn oogjes en lacht ze toe; als hij in den stoel zit, kijkt hij tevreden rond, en houdt zich met sleutels en blokjes enz. bezig. Ook kijkt hij gaarne naar zijn broertje Johan en grijpt dien soms in het haar of grijpt naar diens handjes en lacht er dan om. Er zijn vier tandjes bijgekomen, doch hij blijft steeds gezond en gebruikt nog alleen de flesch met melk. Daar hij weinig uitkomt en haast geen vreemden ziet, blijft hij nog eenkennig, doch hij ziet er dik en stevig uit.

25 December

Gerhardje is heden een jaar oud, en ziet er gezond en tevreden uit en begint meer te spelen en zit overeind in zijn wiegje, ook volgt hij Hanni² met de oogjes en lacht hem dan toe. Hij gebruikt nu meer broodpap bij zijn melk. Moge hij vele Kerstdagen gelukkig vieren!!

27 Januari 1891

Gerhard begint meer begrip te krijgen om te spelen en heeft veel schik in z'n broer. Af en toe kan hij nogal driftig worden, doch bedaren die buien spoedig en dan lacht hij weer heel tevreden. Hij ziet er dik en gezond uit, met een rood kleurtje; met de hondjes verdraagt hij zich goed, en lacht er vriendelijk tegen.

20 Maart

Gerhardje zit tegenwoordig gemakkelijk overeind, doch durft nog niet van de plaats te verschuiven waar hij zit. Hij eet nu brood en middageten en slaapt in een klein ledikantje dat Oma Geesink gestuurd heeft. Hij buigt zijn kopje om zoentjes te krijgen en groet met de handjes. Wanneer hij be???? wordt is hij dadelijk bedroeft en hij schrikt van alles wat vreemd is; ook is hij nog erg eenkennig doordat hij weinig vreemden ziet. Hij ziet er goed uit met roode, dikke wangen, en lieve, zachte oogjes.

30 April

Gerhardje zit nu gemakkelijk alleen op den grond en zit dikwijls tevreden alleen te spelen en bewonderd dan zijn speelgoed. Liefst speelt hij met een stoof en zet daar dan zijn speelgoed op, en af en toe probeert hij om zich te verplaatsen, maar met geen verder gevolg dan dat hij daardoor in de rondte draait. Hij geeft een zoentje en handje, als men er om vraagt en is meestal in een tevreden humeur. In onze honden heeft hij veel schik en hij lacht ze toe. Hij eet nu van alles mee en ziet er gezond uit; tot nogtoe heeft hij slechts 4 boven en 3 ondertandjes. In Hanni heeft hij veel schik en hij lacht hartelijk als zijn broertje grappen voor hem maakt!

2 Juli

Sinds 15 juni 1891 woont Gerhard nu te Axel, na met de geheele familie van Zuid-Beyerland naar hier verhuist te zijn. Op reis was de kleine Gé zeer rustig en amuseerde zich in de rijtuigen en spoorwagons. De kleine Gé zit gaarne op den grond te spelen en schuift dan over den grond voort, want staan en loopen kan hij nog niet. Tegen zusje³ lacht hij vriendelijk en met Hanni heeft hij veel schik en 's avonds spelen ze nog een poosje samen in bed, voor ze gaan slapen.

26 Sept.

² Johannes Bernhardus Theodorus (Han) Hugenholtz (1888-1973), later predikant en oprichter van "Kerk en Vrede"

³ Gemma Hugenholtz (1891-1960), later verpleegkundige

Gerhardje is nu begonnen te lopen langs stoelen en tafels en heeft er veel schik in. Hij speelt gaarne met Hanni en houdt veel van Gemma.

22 Januari 1892

Gerhard kan nu alleen staan en een eindje alleen lopen, maar valt toch spoedig weer om dan al voortschuivend zijn weg te vervolgen. Enkele klanken begint hij uit te spreken, maar praten doet hij nog niet. Met Hanni kan hij al aardig spelen en dan verkoopen ze samen allerlei grappen en wil Gerhardje in alles nadoen. Ze spelen gaarne met water om te morsen en kunnen verdacht stil zijn. Gerhardje heeft steeds eetlust en drinkt gaarne melk, hij ziet er dik en gezond uit.

Kerstfeest 1891. Herinnering aan mevrouw A. Kirberger-Mack.

16 Juni 1892.

Gerhardje loopt nu al een geruimen tijd flink overal heen, klimt alle trappen op en heeft veel schik met broer en zusje. Hij houdt veel van de kleine Gemma, aan wie hij dikwijls zoentjes geeft; hij kan nu goed en duidelijk spreken en houdt heele gesprekken met Hans⁴. Met poppen spelt hij gaarne en deelt dan van zoentjes ui; is doorgaans goed tevreden, altijd in een goed humeur en flink gezond.

1 Oktober

Gerrit ziet er dik en gezond uit, speelt gaarne met Hans en Gemma, maar durft niet zoo flink alleen klauteren als Gemma. In den tuin loopt hij gaarne en gaat dan met Hans een klein bergje in den tuin beklimmen, waar zij allerlei oude dingen, doozen, boekjes en enz bewaren en dat ze "stadhuis" noemen. 's Avonds gaat hij tegelijk met Gemma in bed, waarin zij samen slapen en elkaar eerst nog eens ferm zoenen, of samen gaan zingen, maar dikwijls vallen ze al spoedig in slaap.

28 december

Gerhardje werd 25 december 3 jaar en vierde zijn geboortedag in groote vroolijkheid, blij verrast met een mooi doosje met speelgoed van oma Geesink. Tweeden Kerstavond genoot van den kerstboom, dien zijn vader voor hem en Johan en Gemma versiert en de kaarsjes aangestoken had. Eerst durfde hij wel niet te best naderen, maar toen ik hem op den arm nam, had hij er toch veel schik in, en bewonderde den boom. Hij speelt gaarne met Gemma, voor wie hij nogal vel inschikt. Ze zoenen elkaar dikwijls, om dan weer eens te kibbelen; met de honden speelt hij ook gaarne. Met oom Willem Geesink, die hier 20 december een bezoek bracht, was hij spoedig bevriend. Hij ziet er nog altijd dik en gezond uit en staat vroeg op.

9 juni 1893

Gerhard heeft sinds 21 maart een klein broertje gekregen, waar hij veel van houdt, het gaarne eens op den schoot neemt of zoentjes geeft. Hij speelt gaarne met Gemma, en dan draaien ze al zingende, in de rondte, tot ze ten laatste omvallen. Soms staat hij te preeken, evenals Hans, met wien hij ook gaarne speelt. Hij loopt nu flink en ziet er gezond uit; dikwijls staat hij 's morgens zes uur op en speelt dan in den tuin. Tegen vreemden is hij altijd erg vriendelijk en komt ze lachend tegemoet zonder verlegen te zijn. Gerhardje houdt bijzonder van zijn vader en is zeer vereerd, als deze hem aanhaalt of met hem speelt.

6 Juli

Sterfdag van Grootpapa Hugenholtz⁵. 's Morgens 9 uur, oud 66 jaar,

14 September

⁴ Johannes Bernhardus Theodorus Hugenholtz (1888-1973)

⁵ Gerhard Willem Karel Hugenholtz (1826-1893)

Gerhard groeit lief op en heeft groote donkere oogen. Hij houdt erg veel van Kootje⁶ en speelt gaarne met. Eenige dagen geleden is hij met Gemma in Gezelschap van Cornelia Goozen uit wandelen geweest, en had hij veel plezier erin.

25 Januari 1894.

Met Kerstdag vierde Gerhard zijn vierde verjaring, en tweeden Kerstdag stond hij met Johan en Gemma den Kerstboom te bewonderen, dien Oma Geesink had helpen versieren en waaronder ook voor hem vele geschenken lagen. Gerhard speelde lief met genodigde kinderen of zat op schoot bij Jannetje Cransberg. –hij speelt veel met Gemma, nu Hans naar school is en van Kootje houdt hij veel, en kan aardig met hem spelen.-

15 mei 1894.

Gerhard is in april de koepokken ingeënt en de pokken volgen dokter WR trouw goed op. Gerhard speelt meest met Gemma en zit dan 's morgen met haar te bouwen aan een tafeltje en 's middags spelen ze samen in den tuin. Hij ziet er dik en gezond uit en is altijd vriendelijk als men hem aanhaalt en tegen vreemden spraakzaam-

27 Juli

Gerrit maakt het nog steeds goed, hoewel Johan en Kootje de mazelen hebben. Hij speelt veel met Gemma en is altijd erg lief met Kootje. Oma Geesink⁷, die hier 6 weken logeerde, speelde veel met hem, en vond zijn gezichtje zoo lief en goedig en zijn oogen mooi donker.

31 Aug.

Gerrit heeft nu ook de mazelen, doch begint reeds te beteren; hij is een gemakkelijke patiënt!-

31 Januari 1895.-

Gerhard ziet er dik en gezond uit, met een roode kleur en heeft altijd een goeden eetlust en slaapt goed door 's nachts. Met Kerstfeest is hij 5 jaar geworden en kreeg van oma Geesink een mooi pakje cadeau, dat hem lief stond, en dat hij 's avonds bij den Kerstboom aan had. Gerrit is altijd goed tevreden en mededeelzaam; hij houdt veel van Kootje, met wien hij aardig spelen kan. Met 1 april hoopt hij ook naar school te gaan, evenals Johan nu doet.-

18 April 1895.-

Sinds 1 april gaat Gerrit met Johan mee naar school naar school naar den Heer van Vliet. Hij leert nu streepjes en cijfers schrijven en vindt het prettig om school te gaan; op straat houdt hij zijn broer goed vast aan de hand en samen loopen ze dan heen, Gerrit met den schooltasch op zijn rug!-

30 december.

Gerrit leert goed op school en kan nu lezen en schrijven. Soms roept men hem in huis om hem te hooren lezen, omdat hij nog betrekkelijk kort school gaat. Op school is hij nog al eens ondeugend en koppig, maar het leeren gaat toch best. Met St. Nicolaas kreeg hij veel mooi's o.a. van Mej. Cransberg een mooi schip op wiertjes, waarmee hij erg blij was. Kerstavond genoot hij van den kerstboom en zei een vers: "De Engelenzang"⁸ op. Af en toe is hij wel eens verkouden en hoest, daarom bleef hij ook vandaag te bed, doch overigens is hij goed gezond. Dat God hem ook in 1896 nabij mogen zijn, is onze hartelijke wensch!-

9 September 1896

Gerrit gaat deze week veel met mij en de andere kinderen wandelen en vindt dat erg prettig. Hij bezoekt trouw iederen dag de school en kan goed leeren. De menschen

⁶ Coenraad Albertus Jacobus Hugenholtz (1893-1917)

⁷ Wilhelmina Dorothea Maria Geesink-Reuver (1824-1917)

⁸ Tegenwoordig beter bekend onder de naam: "Ere zij God".

zeggen, dat hij veel op mij lijkt. Hij is ook niet groot voor zijn leeftijd. Als hij des zondags naar de kerk is geweest, kan hij de preek gedeeltelijk vertellen, en in de kerk zit hij altijd stil te luisteren.

Op het oogenblik hoest hij weer, vooral 's nachts, maar hij ziet er toch goed uit.-

8 Februari 1897

Den 25 sten December is Gerrit zeven jaar geworden en heeft hij den volgenden avond jongens bij zich te spelen gehad. Hij is in de laatste dagen niet in orde en heef ook last van uitslag aan zijn oor en een dikte aan zijn hals, denklijk klieren. Overigens gaat hij geregeld naar school en kan al goed lezen, en is volgens zijn meester, den heer Lefeber, vlug in het rekenen.

10 October 1897

Gerrit ging maandag 27 september 1897 met mij en Koo naar Amsterdam; we vertrokken 's morgens om 7 uur uit Axel, waarheen Papa ons bracht en om 10 uur vertrokken wij naar Amsterdam. Gerrit zat stil in den trein naar buiten te kijken en had vooral schik in de spoorbruggen, ook dien over den Moerdijk. Toen we te 2.13 te Amsterdam aankwamen, wachtte oma Geesink ons met rijtuig aan den trein en reden we naar haar huis op de Prinsengracht 255. 's Middags om vier uur kwam tante E?. Geesink ons met twee harer kinderen verwelkomen en 's avonds om 7 uur kwam oom Willem Geesink⁹. Dinsdags gingen Koo en Gerrit bij Oom Willem spelen, met Bram¹⁰ en Marietje, Arnold en Lizetje. Op woensdag ging ik met ze naar het Koninklijk Paleis op den Dam, waar we vooral het beeldhouwwerk van Quellinus¹¹ bewonderden. Donderdag giengen Gerrit, Koo en ik met Tante E?. Geesink en Marietje door de stad toeren en reden we door het vondelpark, waar ik Gerrit het standbeeld van Vondel toonde. 's Middags tegen half zes dineerden we bij den heer en mevrouw Kirberger-Mack en na het eten speelden Koo en Gerrit met mooi speelgoed en gingen we om tien uur naar huis. Zij hadden er kennis gemaakt met de twee lieve kinderen Johan, oud 1½ jaar en Paula 6 weken. Op vrijdag gingen wij met met Mevr. Fiehers naar de Diergaarde en had Gerrit veel schik in de dieren. Zaterdag dronken wij koffie bij Tante Marie Katz¹², na vooraf het Rijksmuseum bezocht te hebben, met Frits¹³ en Frida¹⁴ en reed Tante Marie met ons naar den Photograaf. Zondag ging ik 's morgens met oma en Gerrit naar Ds. Van Schelven en 's middags met Gerrit naar Ds. Hogerzeil¹⁵, die in den Nieuwe Kerk op den Dam preekte. Ik liet Gerrit vooraf vooraf het graf van v. Galen, van Rinsbergen en Piet Hein zien en door Koo en graf van de Ruyter. Op Dinsdag 5 October vertrokken we 's morgens weer naar Axel, waar we te vier uur aankwamen.

30 Mei 1898

Gerrit is met April in een nieuwe klasse op school overgegaan en leert goed en is ook wat handelbaarder bij den meester geworden, hoewel hij nogal eens driftig kan worden. Gerrit is niet groot voor acht jaar, maar goed gezond. Hij leert aardig Fransch en kan bijzonder vlug van buiten leeren.

22 Maart 1899

Gerrit leert goed op school en is vooral vlug in het rekenen. Met zijn Fransch schiet het ook aardig op, maar zijn schrijven is nog slecht. Hij is goed gezond, maar klein voor zijn

⁹ Gerhard Herman Johannes Wilhelm Jacobus (Willem) Geesink (1854-1929), predikant, hoogleraar theologie

¹⁰ Abraham (Bram) Geesink (1891-1941), later Chirurg te Amsterdam

¹¹ [Artus Quellinus de Oude](#) (1609-1668)

¹² Catharina Maria Anna Charlotte Henriëtta (Marie) Katz-Geesink (1857-1935)

¹³ Karel Frederik Katz (1883-1942)

¹⁴ Cornelia Frida (Frida) Mackaay-Katz (1885-1963), advocate en later lid 2^e Kamer CHU

¹⁵ Hendrikus Vredenburg Hogerzeil (1839-1907)

leeftijd. Meestal gaat hij met Koo naar school en is goedig van natuur, hoewel nogal eens koppig en lichtgeraakt. Met Johan Bloot speelt hij nogal eens en met Jootje xxxxxxxxx. Tegenwoordig leest hij nog al eens een boek.

17 juni 1899

Gerrit liet zich heden wegen en woog 49 pond.